

קוים כלליים ב'דבר מלכות' | פרשת וישלח

|| || || || אור הלבנה כאור החמה || || || ||

אך בשיחה זו מבאר ענין הנישואין בעומק יותר שהאיש והאשה נעשים מהות אחת. והנמשל הוא הקשר האמיתי בין ישראל להקב"ה שהם מהות אחת (ראה גם שיחת כ"ח סיון תנש"א סי"ב).

ט"ו כסלו (ס"ו ואילך). עיקר הביאור בשיחה נסוב על מעלת יום ט"ו כסלו, היום בו נעשית התאחדות השמש והירח, שלימות הנישואין של הקב"ה וכנסת ישראל.

כידוע, באור לט"ו כסלו תרפ"ט התקיימו נישואי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א עם - להבחל"ח - הרבנית הצדקנית נ"ע (וראה הערות 15, 27, 110, 111).

מהלך השיחה

פתיחה. התבוננות בתאריך י"ט כסלו.

השיחה נפתחת בהעלאת נקודות שיתבארו במהלכה:

בשנה זו י"ט כסלו חל ביום שלישי, ומתברך מט"ו כסלו (ערב שבת שלפניו). מסתבר לומר שיש קשר בין ב' התאריכים (ס"א).

להבנת הענין ממשיך לשאלה נוספת: ישראל נמשלו ללבנה, ומדוע אם כן י"ט כסלו וכן חנוכה חלים בחציו השני של החודש, כאשר הלבנה הולכת ומתמעטת (ס"ב).

הביאור המרכזי. אור הלבנה כאור החמה, ישראל וקוב"ה כולא חד (ס"ג-ח).

ממשיך ושואל מדוע בכלל ישנו הסדר של מיעוט הלבנה, הרי מעלין בקודש ואין מורידין (ס"א)?

ונקודת הביאור: בחציו הראשון של החודש הלבנה והחמה הם בבחינת משפיע ומקבל, מט"ו ואילך מתחיל סדר של "אור הלבנה כאור החמה" שמתאחדים יחד (ס"ד).

תמצית השיחה ומושגים מרכזיים

חמה ולבנה (ס"ב ואילך). בתורת החסידות מבואר שהקשר בין ישראל להקב"ה הוא בדוגמת היחס בין החמה ללבנה.

החמה משפיעה את אורה ללבנה, וכל חודש בחציו השני הלבנה מתמעטת, דבר המורה על ביטולה אל החמה בכדי לקבל ממנה. וכך בנמשל בקשר שבין ישראל והקב"ה, הקב"ה הוא המשפיע לישראל המקבלים, וככל שישראל יותר מתבטלים בפניו כך הקשר ביניהם מעמיק יותר (ראה המאמרים שבהערה 29, ודרושי 'מחר חודש' של רבותינו נשיאנו. וכך מבואר גם בשיחה זו בתחילתו של ס"ה).

על פי משל זה ישראל והקב"ה הם כביכול שני מציאויות בפני עצמם. וההתקשרות של ישראל עם הקב"ה היא דוקא על ידי ביטול מציאותם.

אך בכמה מקומות, ובעיקר בתורתו של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, ובפרט בשיחות ומאמרים של שנת הצד"ק, מבואר שלעתיד יתגלה שרש נשמות ישראל בעצמותו ומהותו ית', שם היחס בינינו להקב"ה הוא לא באופן של משפיע ומקבל, אלא "ישראל וקוב"ה כולא חד", מציאות אחת.

לכן בשיחה זו מבאר את משל החמה והלבנה בפנים חדשות. בחצי הראשון של החודש היחס בין החמה והלבנה הוא אכן יחס של משפיע ומקבל, אך בחציו השני הלבנה מתקרבת לעצם החמה ומתאחדת עמה, על דרך שיהיה לעתיד לבוא "אור הלבנה כאור החמה" (כמבואר בס"ה מ"יש לומר" ואילך, שם מתחיל חידושו של כ"ק אד"ש מה"מ)

[ראה הרחבה במדור 'מושגים בשיחה'].

נישואין (ס"ו ואילך). משל נוסף לקשר שבין ישראל להקב"ה הוא הקשר שבין איש ואשה (שעל משל זה מיוסד שיר השירים). גם משל זה בדרך כלל מתבאר במשמעות של קשר של משפיע ומקבל, האיש משפיע לאשה המקבלת, אך הם נשארים ב' מהויות בפני עצמם.

ידי יעקב אבינו, כאשר הוא מוכן להתאחדות הלבנה והחמה בגאולה השלימה (סי"י).

הנוגע אלינו - דור הגאולה (סי"א-יד).

בדורנו לאחר ריבוי העבודה, כבר הסתיימה עבודת הביורורים וצריך רק להביא את ההתגלות בפועל בעולם (סי"א). ומרומז גם בהפטרות פרשתנו המזכירה את תיקון צרפת על ידי בית יוסף, שהכוונה לדורנו בו בשליחות הרבי הרי"צ (ששמו יוסף) השלימו את ברורה של מדינת צרפת (סי"ב).

בשנה זו - תשנ"ב - ניתוסף עוד יותר. לא רק שנסתיימה העבודה, אלא הכל כבר ישנו בפועל ובגלוי, וצריך רק לפקוח את העיניים ולראות את המציאות בפועל ממש שישראל וקוב"ה כולא חד, מסובים יחד לסעודת הנישואין (סי"ג).

והמעשה הוא העיקר. עריכת התוועדויות י"ט סלו בכל מקום. ותיכף ומיד ממש באה הגאולה (סי"ד).

מושגים בשיחה

קיימא סיהרא באשלמותא (ס"א). הירח עומד בשלימותו.

לית לה מגרמה כלום (ס"ד). אין לה מעצמה כלום.

דיסקוס (ס"ד). עיגול (כמו 'דיסק' שבלשוננו).

כתר אחד לשניהם (ס"ד). המושג 'כתר' בקבלה מורה על מהות כל דבר ומקורו.

אור החמה מקורו מהחמה עצמה. ללבנה אין אור עצמי משלה, אלא היא משקפת את האור שמקבלת מהחמה. לעתיד יקבלו החמה והלבנה את אורם מאותו מקור עליון, כך שגם ללבנה יהיה אור עצמי משלה. 'כתר אחד לשניהם'.

ונפקדת כי יפקד מושבך (ס"ה). ונפקדת - לשון זכרון. יפקד - לשון חסרון. יהונתן אמר לדוד שלא יגיע לסעודת ראש חודש אצל המלך שאול, וכך כשהמלך יראה את מקום דוד חסר ("יפקד מושבך") יזכר בו ושאל אודותיו ("ונפקדת").

ומרחיב את הביאור: בחציו הראשון של החודש הלבנה מקבלת את אור החמה, ולכן הולך ומתוסף אורה. מט"ו בחודש ואילך הלבנה מתקרבת לגוף החמה עצמה עד שמתאחדת אתה, ולכן מתמעט אורה (ראה במדור 'מושגים בשיחה').

לכן בני ישראל המונים את ימי החודש ממשכים בספירה כלפי מעלה, כיון שהם הולכים ומוסיפים בהתקשרותם והתאחדותם עם הקב"ה (ס"ה).

[אמנם תהליך התקרבות הלבנה והחמה בט"ו בחודש זהה בכל דושי השנה. אך הנמשל - ההתאחדות שבין ישראל והקב"ה - שייך דוקא לחודש כסלו. כפי שיתבאר בשיחה מכאן ואילך].

כל הנ"ל מודגש ביותר בט"ו בכסלו. ומג' סיבות:

א. חודש כסלו הוא החודש דמתן תורה של תורת החסידות, "יום חתונתו" של ישראל והקב"ה וההתאחדות האמיתית ביניהם. "ישראל וקוב"ה כולא חד" (ס"ו).

ב. אף שגם חודש סיון קשור עם מתן תורה, אך הוא חל בזמן הקיץ בו שולטת השמש. ואילו בכסלו בזמן החורף מודגשת יותר הלבנה המורה על עבודתם של ישראל בכח עצמם (ראה במדור 'מושגים בשיחה') (ס"ז).

ג. גם שמו של החודש 'כסלו' מורה ומרמז על התגלות העצם. ועל דרך זה חג החנוכה החל בסיומו (ס"ח).

סגירת מעגל. התאחדות ישראל והקב"ה בימות המשיח, וההתחלה בי"ט כסלו (ס"ט).

כעת חוזר לתחילת השיחה, לבאר את ענינו של י"ט כסלו:

י"ט כסלו הוא התחלת התגלות תורתו של משיח, אז יתגלה שישראל וקוב"ה כולא חד.

בזה מובן המענה על השאלה בתחילת השיחה מדוע י"ט כסלו חל דוקא בחציו השני של החודש שלאחר ט"ו, כיון שזה הזמן המורה על ההתאחדות האמיתית של ישראל וקוב"ה (ס"ט).

ובסיום הענין מקשר זאת גם לפרשת השבוע, שתוכנה הפנימי מורה על סיום עבודת הביורורים על

[משל לזה בדרך אפשר:

"ויובן זה ממחשבה ודיבור שהוא בחינת העלם וגילוי, שהמחשבה נקראת העלם מפני שהוא העלם לגבי הזולת והדבור הוא גילוי. והרי אצל המשפיע נהפוך הוא, שהמחשבה הוא גילוי יותר והדבור הוא חשך והעלם אצלו, כי בדבור הוא מצמצם ומעלים שכלו כו', דבמחשבה מאיר אצלו אור השכל כמו שהוא לעצמו ובדבור הוא בבחינת צמצום והעלם" (סה"מ פר"ת שבעה' 29).

ולו יצויר שהמקבל מתאחד עם המשפיע למהות אחת, ובמילא כל מחשבות המשפיע גלויות לפניו. הרי הוא איננו זקוק לגילוי המצומצם של הדיבור, כיון שהעצם נמצא אצלו בגלוי, והעדר הדיבור איננו מחסיר ממנו מאומה. כפשוטו].

אמנם ביאור זה איננו מכוון במשל החמה והלבנה, כיון שבפועל החמה והלבנה אינם מתאחדים (ורק לעתיד לבוא יהיה "אור הלבנה כאור החמה"). ובכל זאת זהו הביאור העיקרי בשיחה, כיון שהוא מבטא את הנמשל, ההתאחדות האמיתית של ישראל והקב"ה במציאות אחת (כמבואר בעה' 32).

עבודתם של ישראל (ס"ז). אמנם בזמנים מיוחדים מסייעים מלמעלה לעבודת האדם. אך עיקר העבודה צריכה להיות דוקא בכח עצמו ויגיעתו, ולא על ידי סיוע מלמעלה (ראה היום יום כ"ט מנחם-אב).

כאשר ישנו סיוע מלמעלה, מודגש שהקב"ה הוא המשפיע ואנו המקבלים. ואילו כאשר היהודי עובד עבודתו בכח עצמו, אזי מתגלה שלאמיתו של דבר בני ישראל אינם צריכים לקבל סיוע מלמעלה, כיון שיש בהם כח עצמי. כי ישראל וקוב"ה כולא חד.

עבודת הברורים. שבירת הכלים. מלכות. בי"ע. יעקב. עשיו. תהוה. תיקון. מקיף. פנימי. ממכ"ע. סוכ"ע (ס"י). סדר הענינים בקצרה:

בעולם התהוה היו אורות אלקיים מרובים שהכלים לא יכלו להכיל אותם, הכלים נשברו וניצוצות מהאור נפלו לקליפות ומשפיעים להם חיות. לאחר שבירת עולם התהוה נתהווה עולם התיקון בו האורות מועטים והכלים יכולים להכיל אותם.

המלכות, שהיא הספירה האחרונה שבעולם האצילות השייך לעולם התיקון, יורדת לעולמות בריאה יצירה עשיה שם ישנם קליפות המקבלות

בחסידות לומדים מכך שדוקא על ידי הביטול ("יפקד מושבך") מעוררים השפעה נעלית ביותר מלמעלה ("ונפקדת"). וכך גם ביחס בין החמה ללבנה, דוקא על ידי ביטול הלבנה, היא מקבלת המשכה חדשה מהחמה (כנ"ל, זהו על פי הביאור הרגיל בחסידות, לפני החידוש שבשיחה זו).

מיעוט האור. עצם שלמעלה מאור (ס"ה).

כשיחתנו ישנם ג' ביאורים אודות מיעוט אור הלבנה בחציו השני של החודש.

א. הביאור הידוע, שמיעוט האור מורה על ביטול הלבנה אל החמה בכדי לקבל אורה (כמבואר בסוגריים שבד"ה 'יש לומר').

[משל לזה בדרך אפשר:

שליח שכאשר נמצא במקום שליחותו הוא משפיע ומפיץ אור תורה ומצוה לסביבתו. אך כאשר מגיע אל המשלח הוא מפסיק את השפעתו ומתרכז בביטול בפני המשלח, בכדי לקבל ממנו כחות להמשיך ולהאיר].

אך בשיחתנו מוזכר ביאור זה בשלילה, כיון שכוונתו בשיחה היא לביאורים האחרים דוקא.

ב. ביאור מחודש בשיחתנו, שמיעוט האור מורה על התקרבות הלבנה אל גוף ועצם החמה (כמבואר בד"ה 'יש לומר')

[משל בדרך אפשר:

בן הנמצא בריחוק מקום מאביו, והאב שולח לו מכתבים בכדי לשמור על הקשר ביניהם. עבור הבן שאביו עצמו רחוק ממנו, אותם מכתבים הם דרגה מסוימת של קרן אור, הארה רחוקה מהאב.

כאשר הבן ישוב אל אביו וידור אתו יחד יפסק משלוח המכתבים. אך הבן לא ירגיש כלל בחסרונו, כיון שיש לו את האב בעצמו. הוא איננו צריך את **דרגות האור** בדמות המכתבים, כיון שהוא בקירוב לעצם האב, המאור בעצמו].

ג. ביאור מעמיק יותר, שמיעוט האור מורה על התאחדות הלבנה עם גוף ועצם החמה, עד שאין ביניהם יחס של משפיע ומקבל (כמבואר בד"ה 'ובעומק יתרו' ואילך).

בסדר של משפיע ומקבל, אך לעתיד לבוא כאשר יתגלה עצמותו ית' זה יהיה באופן אחר. ישראל והקב"ה יהיו מציאות אחת, וגם בעולם כולו לא יהיו מקומות שהם בבחינת משפיע ומקומות שהם בבחינת מקבל, כיון שעצמותו ית' יתגלה בכל מקום בשוה.

בכדי לבטא ענין זה בעבודתנו כעת, מורה לערוך התועדויות י"ט כסלו באופן שכל אחד הוא גם משפיע (ולא רק מקבל), ושכל מקום הוא מקום עיקרי בזכות עצמו (ולא רק מקבל ממקום אחר).

המשך תנש"א-ב

שיחתנו בתוכנה מהווה המשך ישיר לשיחת ש"פ תולדות תשנ"ב. בש"פ תולדות מבאר שהמעלה הע"י קרית של הגאולה היא ההתגלות שישראל וקוב"ה כולא חד, ובשיחתנו ממשיך ומראה כיצד ט"ו וי"ט כסלו מורים על התאחדות אמיתית זו.

בנוסף, בסיומה של שיחתנו מזכיר אודות סיום עבודת הבירורים על ידי בירורה של צרפת. הדיבורים אודות סיום עבודת בני ישראל נאמרו כבר כמה שנים לפני כן בהקשרים שונים (כבר צחצחו הכפתורים, עשו תשובה, הפיצו את המעיינות), אך הביטויים אודות סיום עבודת הבירורים הם בעיקר בשיחות דחודש כסלו תשנ"ב, החל מש"פ ויצא, עד שבש"פ יושב זהו תוכן השיחה כולה, סיום עבודת הבירורים בתיקונה של מדינת צרפת.

גם הביאור בסוף השיחה על התגלות העצם בכל מקום בשווה, מבואר באריכות בש"פ ויצא וש"פ וישב, עיי"ש.

חיותם מניצוצות עולם התווה, בכדי לברר ולהעלותם חזרה לקדושה.

זהו סיפורם של נשמות ישראל (שמקורם בספירת המלכות), היורדות לעולם להתעסק עם הדברים הגשמיים שבו לשם שמיים, וכך לברר מהם את הניצוצות. זוהי 'עבודת הבירורים'.

בחסידות מבואר ששרשו של יעקב הוא מעולם התיקון, ולעשיו שורש רוחני עליון ביותר בעולם התווה. עולם התווה קשור גם עם האור מקיף שלמעלה מאור פנימי. בחינת סובב כל עלמין שלמעלה ממלא כל עלמין.

לכן יעקב רצה להפגש עם עשיו כדי לקבל ממדרגתו הגבוהה. וכך אכן יהיה לעתיד בגאולה השלימה כאשר יתבחרו תווה ותיקון, מקיף ופנימי, ממלא וסובב.

דורנו. שנת תשנ"ב (סי"א-יג). לכאורה קשה. מה השתנה מסי"א שאומר שנסתיימה העבודה וצריכים לפעול ההתגלות בעולם, לסי"ג והע' 112 שאומר שכבר ישנו הגילוי וצריך רק לפקוח את העיניים.

וכנראה הביאור הפשוט, שבסי"א-ב מדבר על מעלת דורנו בכלל, ובסי"ג מדבר על שנת תשנ"ב בפרט.

וכך כמה פעמים בשיחות של שנת הצדי"ק, שכאשר מדבר אודות סיום העבודה מייחס זאת לדור בכללות, וכשמדבר אודות ענינים של גאולה שהחלו להפעל מייחס זאת לשנה זו דוקא.

נו"ן פלאות (סי"ג). בבינה ישנם מ"ט שערים, והשער הנו"ן הוא הארת הכתר המאיר בבינה. שער זה נקרא 'נפלאות' - נו"ן פלאות.

קונטרס דרושי חתונה (סי"ג). בימי השמחה של חתונת אד"ש מה"מ אמר אדמו"ר הריי"צ מספר מאמרים שנדפסו בקונטרס 'דרושי חתונה'. במשך השנים ביאר אד"ש מה"מ כמה ממאמרים אלו, ובכסלו תשנ"ב הדפיס את מאמרי אדמו"ר הריי"צ עם ביאוריו שלו וחלקם לכל אחד ואחת.

המעשה הוא העיקר (סי"ד). כיום העולם מתנהל